

Sprawozdania

SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYKONFERENCJI NAUKOWEJ
PRAWDA OŚWIECA ROZUM I KSZTAŁTUJE WOLNOŚĆ.
ENCYKLIKA „VERITATIS SPLENDOR” JANA PAWŁA II PO 20 LATACH
(Lublin, 3.12.2013)

Dnia 6 sierpnia 2013 roku upłynęło 20 lat od ogłoszenia jednego z najważniejszych współczesnych dokumentów Kościoła, jakim była encyklika *Veritatis splendor* Jana Pawła II. Z tego właśnie powodu Instytut Teologii Moralnej KUL-u poświęcił swoje doroczne sympozjum temu dokumentowi. Spotkanie zatytułowane *Prawda oświeca rozum i kształtuje wolność. Encyklika „Veritatis splendor” Jana Pawła II po 20 latach* odbyło się 3 grudnia 2013 roku.

Otwarcia konferencji dokonał o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap, prorektor KUL-u. Wskazał na znaczenie podejmowanej refleksji, w tym szczególnie fundamentalne zagadnienie prawdy, która znajduje się w kryzysie, nie interesuje bowiem wielu współczesnych ludzi. Tymczasem jedynie wolność związana z prawdą prowadzi ku integralnemu dobru człowieka. We wprowadzeniu ks. dr hab. Tadeusz Zadykowiec ukazał kontekst powstania *Veritatis splendor* związany z zachodzącymi ówczesnie przemianami politycznymi. Podkreślił, że trwałe fundamenty integracji muszą opierać się na czymś głębszym niż tylko wspólnota ekonomiczno-gospodarcza. Wskazał ponadto na konieczność podjęcia nowej refleksji nad fundamentami moralności w zmieniającej się rzeczywistości.

Pierwszy wykład *Status quo ante – Społeczno-kulturowy kontekst oraz konieczność ogłoszenia Veritatis splendor* zaprezentował ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek MIC. Ukazał kontekst intelektualny dokumentu, którym w sensie szerokim była kultura zachodnia, a w węższym inspirowane nią poglądy teologiczne. Na szczególną uwagę zasługują trzy nurty myślowe. Są nimi postmodernizm związany z krytyką tradycji racjonalistycznej i zaniechaniem poszukiwań obiektywnej prawdy, w której widzi się zagrożenie, idealizm filozoficzny podważający zdolność rozumu do poznania prawdy i scjentyzm zawężający możliwości rozumu jedynie do poznania w sferze nauk matematyczno-przyrodniczych i tym samym uznający wszelkie rozważania etyczne za irracjonalne. Na gruncie teologii moralnej poglądy te przełożyły się na szereg niebezpiecznych tendencji ukazanych przez Jana Pawła II. Jedną z nich było nadanie sumieniu funkcji kreatora norm moralnych. Na odrzucenie zasługuje także takie pojmowanie

opcji fundamentalnej, które prowadzi do negacji grzechu śmiertelnego z powodu niemożności odwołania się do przedmiotowo nieuchwytnego wyboru podstawowego. Nie do zaakceptowania jest ponadto teleologizm, który rewidując teorię źródeł moralności czynu, jego ocenę uzależnia od skutków, a co za tym idzie, neguje koncepcję czynów złych ze swej natury. Prelegent, ukazując specyfikę encykliki, podkreślił, że jest ona całościowym przypomnieniem nauki moralnej. Nie poprzestając na krytyce błędów, wskazuje ona kierunki pracy, nie chcąc jednak zastępować wysiłku teologów.

Kolejne przedłożenie *Teologia moralna wobec wyzwań współczesności* wygłosił ks. prof. dr hab. Jarosław Merecki SDS. Wskazał na zmieniający się kontekst i kategorię, w jakich człowiek wyraża siebie, co rodzi konieczność stawiania pytań etycznych i metafizycznych. Podkreślił obecne w dzisiejszej dyskusji odejście od kwestii ogólnych i skoncentrowanie się na zagadnieniach szczegółowych, w tym zwłaszcza na fundamencie antropologicznym, początku i końcu życia ludzkiego, moralnych aspektach cielesności oraz posłannictwie małżeństwa i rodziny.

Temat *Teologia moralna w krajach języka niemieckiego po Veritatis splendor* został podjęty przez ks. prof. Josefa Spindelböcka. Wskazał on na zamierzone ograniczenie zagadnień podejmowanych przez dokument do kwestii fundamentalnych. Przyczyną tego były zaawansowane już prace nad *Katechizmem Kościoła katolickiego*, który jest całościowym wykładem chrześcijańskiej moralności. Prelegent zaprezentował wpływ Soboru Watykańskiego II na teologię moralną, który wyrażał się m.in. poprzez dowartościowanie argumentacji prawnonaturalnej, oraz przedmiot troski *Veritatis splendor* będącej odpowiedzią na kryzys chrześcijańskiej nauki moralnej. Jej wyjątkowość polega na chrystocentrycznym zakorzenieniu moralności oraz nawiązaniu do kwestii współczesnej kultury. Encyklika wywarła pozytywny wpływ na niemieckojęzyczną teologię moralną. Jest on widoczny szczególnie w publikacjach Anzelma Gönthora, Klausa Demmera, Karla Peschke czy Joachima Piesgi. Polega na dowartościowaniu etyki cnót, uwypukleniu aspektu osobowego w argumentacji prawnonaturalnej oraz refleksji nad teologią ciała i zasadami życia społecznego.

Druga część sympozjum została poświęcona spojrzeniu ekumenicznemu. W jej ramach dr Jerzy Sojka wygłosił wykład *Etyka luteraska wobec Veritatis splendor. Blask czy cień Veritatis splendor w etyce luterskiej?* Wskazał, że trudnością pluralistycznego dyskursu jest odnalezienie punktu odniesienia. W procesie uświęcania konieczna jest więź miłości i wolności, akceptacja życia z jego głębią i powstrzymanie się od ucieczki od świata. Wśród kryteriów osądów etycznych wyróżnił relację Zakonu (dobrego i sprawiedliwego prawa) z Ewangelią oraz sceptycyzm wobec prawa naturalnego. Oznacza on wykluczenie postrzegania natury jako źródła sposobu postępowania.

Prawosławny punkt widzenia został zaprezentowany przez mgr. Witalija Michalczuka, który wygłosił wykład *Encyklika Veritatis splendor czytana przez prawosławnego*. Wskazał on, że teologia prawosławna oprócz kanonów soborowych nie zna innych form oficjalnego nauczania Kościoła. Podkreślił także ważną rolę doświadczenia oraz ukazał, że prawosławie broni tych samych wartości co katolicyzm, ale z innych pozycji.

Zwieńczeniem konferencji była dyskusja panelowa, w której wzięli udział ks. prof. Josef Spindelböck, dr Jerzy Sojka, mgr Witali Michalczuk i dr Rene Balak. Jej uczest-

nicy podjęli szereg istotnych tematów. Do najważniejszych należał problem wiarygodności i obowiązku świadectwa o wierze, która ma także wymiar moralny. Podkreślono także, że przesłanie *Veritatis splendor* łączy się z nową ewangelizacją, ukazując zadania Kościoła wobec tych, którzy są na peryferiach.

Kolejne już, grudniowe sympozjum na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II było znakomitą okazją do podjęcia na nowo refleksji nad przesłaniem *Veritatis splendor*. Cenną inicjatywą było zaprezentowanie ekumenicznego aspektu omawianych kwestii.

KRZYSZTOF SMYKOWSKI

SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
RODZINA: TRUD, PRACA, ŚWIĘTOWANIE.
TRZY OBLICZA LUDZKIEJ EGZYSTENCJI
(Łomianki 6-7 grudnia 2013)

Praca i świętowanie, jak zaznaczył Benedykt XVI podczas Kongresu Rodzin w Mediolanie, są ściśle związane z życiem rodziny: warunkują jej wybory, wpływają na stosunki między małżonkami oraz między rodzicami i dziećmi, oddziałują na relacje rodziny ze społeczeństwem, a także z Kościołem. Dlatego też Jan Paweł II pracę ludzką określił jako powołanie lokujące się w etosie ludzkiego postępowania oraz implikujące stabilność i rozwój rodziny. Należy zatem uznać, że praca i niedziela jako dwie codzienne wartości winny się uzupełniać. Jest bowiem czas pracy i czas świętowania. Wybór zaś tych wartości w rodzinie należy do tych, którzy ją tworzą jako wspólnotę życia i miłości oraz uczą w niej bogatszego człowieczeństwa. Praca i świętowanie niedzieli są nieodłącznym elementem egzystencji człowieka. Między tymi wartościami istnieje koherentna nić jedności.

Nawiązując do treści aplikowanych podczas Kongresu Rodziny w Mediolanie, który odbył się w czerwcu 2012 roku, Wydział Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie w dniach 6-7 grudnia 2013 roku zorganizował Międzynarodową Konferencję Naukową *Rodzina: trud, praca, świętowanie. Trzy oblicza ludzkiej egzystencji*, w której uczestniczyło 36 prelegentów z różnych ośrodków naukowych z kraju i z zagranicy, studenci oraz inni słuchacze i zaproszeni goście.

Konferencja została zorganizowana w siedzibie Wydziału Studiów nad Rodziną w Łomiankach. W pierwszym dniu odbyła się sesja interdyscyplinarna oraz trzy popołudniowe sesje panelowe. Konferencję swoją obecnością zaszczylicili m.in.: ks. kard. Kazimierz Nycz, ks. abp Zygmunt Zimowski – przewodniczący Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia i Ludzi Chorych, ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński – rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz burmistrz Łomianek, Tomasz Dąbrowski. Organizatorami niniejszej konferencji naukowej byli: ks. prof. UKSW dr hab. Mieczysław Ozorowski, ks. dr Józef Młyński oraz dr Dominika Żukowska-Gardzińska.